

RESTAURAREA TECII ȘI A SABIEI CELTICE DE LA CURTUIUȘENI

de
LIVIA ROȘU

În urma descoperirii întâmplătoare a unui mormînt de incinerare la Curtuiușeni în județul Bihor, în laboratorul de restaurare al muzeului au fost aduse alături de alte piese care formează inventarul mormîntului o sabie de fier și teaca sa.

Procesul de restaurare a acestor două piese face obiectul materialului de față.

Teaca de sabie, din care s-au păstrat opt fragmente, avînd aversul desprins de revers, a fost acoperită în afara impurităților mecanice de un strat uniform de oxizi și plăci de coroziune activă, de culoare roșiatică.

Pentru ușurarea tratamentului chimic fragmentele, degresate și spălate, au fost curățate mecanic cu ajutorul unor instrumente ascuțite, îndepărtarea oxizilor făcîndu-se numai acolo unde aceștia au cedat la presiuni ușoare. Ținînd cont de fragilitatea fragmentelor de teacă tratamentul chimic a constat din băi repetate în soluție de Complexon III (37,2 gr la 1 000 ml apă distilată), urmate de perieri ușoare pînă la îndepărtarea totală a oxizilor.

După conservarea cu tanin 20% a fragmentelor s-a trecut la restaurarea tecii. Acest proces a fost mult ușurat de faptul că sabia căreia îi aparținea teaca s-a păstrat în întregime. Pe conturul sabiei, desenată la scara 1/1 s-au așezat fragmentele existente avînd astfel reconstituirea în desen a tecii. Următorul pas a constat în confecționarea unei săbii din lemn, identică cu cea originală, care, bine izolată a servit ca suport la lipirea fragmentelor de teacă (acolo unde a fost cazul) și la completarea părților lipsă. Lipirea fragmentelor a fost făcută cu UHU plus, iar completarea cu Araldyt AY 103 în amestec cu fibră de sticlă. După finisarea părților completate teaca a fost peliculizată, prin pensulare, cu polimetacrilat de metil.

Asupra restaurării celei de a doua piese voi insista mai puțin deoarece starea ei de conservare, la aducerea ei în laborator, a fost relativ bună. Piesa s-a păstrat în întregime fiind acoperită cu pămînt și un strat

Fig. 1. Spadă și teacă provenite din mormîntul de la Curtuiușeni (înainte de restaurare).

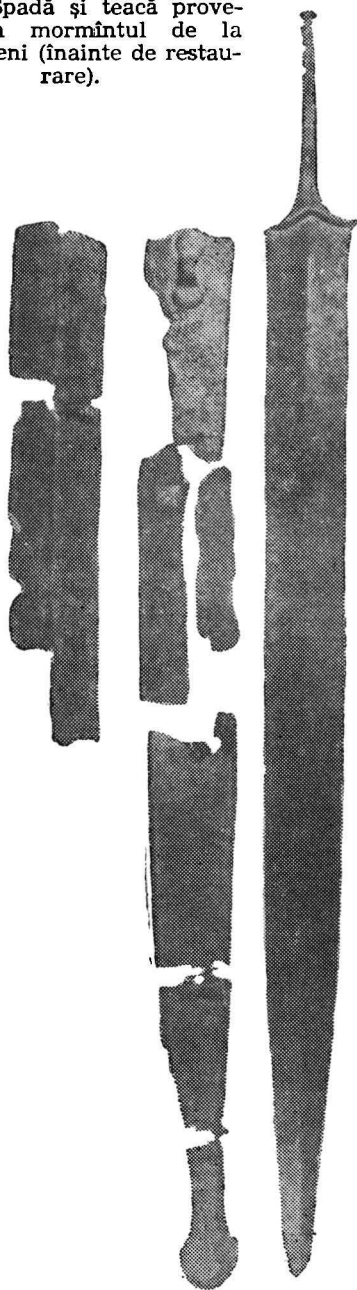
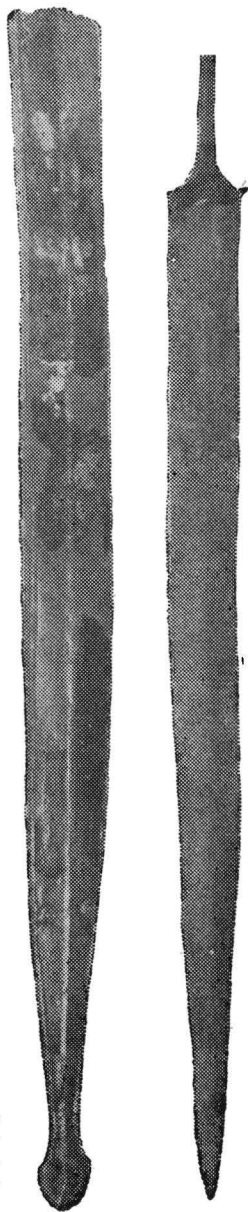

Fig. 2. Spadă și teacă provenite din mormîntul de la Curtuiușeni (după restaurare).

uniform de oxid de fier. După radiografierea sabiei s-a constatat existența unui miez metalic continuu, de la gardă pînă la vîrf ceea ce a permis, după curățirea mecanică, în cadrul curățirii chimice, combinarea a două metode și anume băi în acid fosforic cu inhibitor și băi în soluție de Complexon III. După îndepărtarea totală a oxizilor și infirmarea existenței clorurilor, sabia a fost conservată cu acid fosforic 20%, completările și peliculizarea finală au fost făcute în mod identic cu procedeele și materialele folosite la restaurarea tecii de sabie.

Pentru restaurarea și conservarea acestor două piese au fost necesare peste trei sute ore de muncă. Piesele se păstrează în condiții de conservare optime, la controalele efectuate periodic neconstatîndu-se apariția nici unui fenomen care ar putea dăuna pieselor.